

Vlaams
Parlement

stuk **2059** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 16 mei 2013 (2012-2013)

Voorstel van decreet

van de heer Jan Peumans

houdende wijziging van het decreet van 18 juli 2008
betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer,
wat de vaststelling van de toezicht- en
handhavingsbevoegdheden van de Vlaamse
toezichtcommissie voor het elektronische
bestuurlijke gegevensverkeer betreft

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

Bij decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (E-gov-decreet) werd een Vlaamse toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer opgericht die bevoegd is om machtigingen uit te reiken die vereist zijn voor de elektronische mededeling van persoonsgegevens binnen de Vlaamse overheid. Soms worden aan de machtiging bepaalde voorwaarden gekoppeld: onder meer beperkte periode van machtiging, aanstelling van een veiligheidsconsulent en het opstellen van een veiligheidsplan tegen een bepaalde datum.

Het decreet van 18 juli 2008 kent geen controlebevoegdheden toe aan de toezichtcommissie. Toch verwijst de memorie van toelichting naar de toezichtcommissie als “een centraal controle- en adviesorgaan voor de naleving van de Privacywet bij de uitwisseling van persoonsgegevens in het kader van het E-gov-decreet en de uitvoeringsbesluiten”.¹ Verder stelt de toelichting: “Gelet op het grote belang van privacybescherming komt het inderdaad als gepast voor zoveel mogelijk concrete garanties in het decreet te schrijven zodat deze enkel door de decreetgever kunnen worden gewijzigd. Onder meer worden waarborgen met betrekking tot vertrouwelijkheid en beveiliging van gegevensstromen en databanken geformuleerd en wordt in toezicht op de naleving van de regelgeving voorzien.”²

Een instantie die machtigingen uitreikt waaraan voorwaarden gekoppeld zijn, moet de naleving van die voorwaarden kunnen controleren. Indien de voorwaarden niet nageleefd worden, moeten straffen opgelegd kunnen worden, zo niet is het vastleggen van voorwaarden zinloos. Het spreekt voor zich dat de toezichtcommissie ook moet kunnen optreden als ze gegevensstromen vaststelt die nog niet gemachtigd zijn.

Het ontbreken van toezicht- en handhavingsbevoegdheden haalt het gezag van de toezichtcommissie onderuit en creëert onduidelijkheid voor de betrokken instanties en voor de toezichtcommissie zelf. Dit voorstel van decreet strekt er daarom toe bestuurlijke toezicht- en handhavingsbevoegdheden toe te kennen aan de Vlaamse toezichtcommissie.

2. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2

In artikel 11, §1, wordt de bevoegdheid van de toezichtcommissie uitgebreid tot toezicht- en handhavingsbevoegdheden. De uitoefening van die bevoegdheden wordt verder uitgewerkt in artikel 12/1 tot en met 12/5. Die artikelen zijn onder meer geïnspireerd op artikel 32, §1, van de Privacywet en op de handhavingsregeling inzake milieubeleid zoals vastgelegd bij decreet van 21 december 2007 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, en meer bepaald titel XVI ‘Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen’ en op het Sociaal Strafwetboek van 6 juni 2010.

¹ Ontwerp van decreet betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, *Parl.St.* VI.Parl. 2007-08, nr. 1712/1, p. 43.

² Ontwerp van decreet betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, *Parl.St.* VI.Parl. 2007-08, nr. 1712/1, p. 11.

Artikel 3

Wanneer een elektronische mededeling van persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 8, aanleiding geeft tot een schending van de persoonlijke levenssfeer, kan de toezichtcommissie beveiligingsmaatregelen treffen die onmiddellijk een einde maken aan die schending. Een verbod op het gebruik van gebouwen kan onder andere betrekking hebben op server-lokalen en datacenters.

De toezichtcommissie zal, zoals ze in haar reeds verleende machtigingen altijd al gedaan heeft, in beginsel eerst een termijn voorstellen om aan de voorschriften te voldoen. Alleen wanneer de betrokkene geen gehoor geeft aan die waarschuwing, wordt de maatregel effectief opgelegd. Een voorafgaande waarschuwing is niet nodig indien die de maatregel ondoelmatig dreigt te maken. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer een verbod wordt opgelegd om in een database te werken. Indien die maatregel niet onmiddellijk wordt opgelegd, zou de beheerder van de databank nog snel belastende gegevens kunnen wissen.

Artikel 4

In het kader van bestuurlijke handhaving kan men toelichtingen geven en hulp aanbieden. Dat is wat de toezichtcommissie als haar normale werkwijze beschouwt. Als extra middel van handhaving is het echter evident dat de mogelijkheid moet bestaan om de uitwisseling van persoonsgegevens die strijdig is met een machtiging van de toezichtcommissie of waarvoor nog geen machtiging werd verkregen, te laten aanpassen, opschorten of stopzetten. In tegenstelling tot de in artikel 12/1 vermelde maatregelen die eerder bepaalde handelingen betreffen, gaat het hier om de gegevensstroom zelf. Gezien de impact op het bestuurlijke gegevensverkeer is het de bedoeling dat het bestaan van deze maatregel, in het bijzonder in de vorm van opschorting en stopzetting, hoofdzakelijk een afschrikwekkend effect heeft en enkel wordt toegepast als er daadwerkelijk belangen van betrokken natuurlijke personen in het gedrang zijn of als er een uitgesproken onwil wordt vastgesteld om zich conform de wettelijke en reglementaire eisen te gedragen.

Ook hier geldt dat in beginsel eerst een termijn wordt voorgesteld om aan de voorschriften te voldoen en wordt een procedure met een waarschuwing opgenomen. Enkel indien een waarschuwing en de daarvoor benodigde tijd van dien aard zou zijn dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van burgers, ambtenaren of andere betrokkenen al te veel in het gedrang zou komen, kan de maatregel worden uitgevaardigd zonder voorafgaande waarschuwing. Het spreekt echter voor zich dat die situatie de uitzondering zal zijn.

Artikel 5

De toezichtcommissie mag een of meer van haar leden of het secretariaat belasten met de uitvoering van bestuurlijk toezicht en onderzoek ter plaatse. Voor de uitoefening van het bestuurlijk toezicht kan de toezichtcommissie een beroep doen op daartoe aangewezen deskundigen.

In het bijzonder kunnen de daartoe aangewezen leden van de toezichtcommissie of het secretariaat de overhandiging eisen van elk document of elke informatiedrager die voor hen bij het onderzoek van nut kan zijn. Ze kunnen overhandiging eisen van de gegevens die op grond van artikel 17, §3, van de Privacywet in een aangifte moeten worden opgenomen en andere gegevens zoals de oorsprong van de persoonsgegevens, de gekozen automatiseringstechniek en de vastgestelde beveiligingsmaatregelen.

Ook hebben ze binnen de normale openingsuren van de diensten toegang tot alle plaatsen waarvan ze redelijkerwijze kunnen vermoeden dat er werkzaamheden worden verricht die in verband staan met de toepassing van het E-gov-decreet en de Privacywet. Gelet op de bestuurlijke aard van haar toezicht- en handhavingsbevoegdheden heeft het decreet aan de leden van de toezichtcommissie (en de leden van haar secretariaat) niet de hoedanigheid van officier van de gerechtelijke politie toegekend. Tijdens de uitoefening van hun toezichtbevoegdheden mogen zij bijgevolg geen huiszoeken doen. Voor de reikwijdte van het begrip woning in de context van een huiszoeking wordt verwezen naar de interpretaties die daarover door de rechtspraak, en in het bijzonder door het Hof van Cassatie en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, werden gegeven (zie o.m. H. GRAUX en J. DUMORTIER, “Privacywetgeving in de praktijk”, Kortrijk-Heule, UGA, 2009, 104-106).

Daarnaast kunnen de toezichthouders een kopie maken van alle gegevens waarvan zij overhandiging kunnen eisen. Zij kunnen ook vragen aan de bezitter van de gegevens om hun kosteloos een kopie te laten bezorgen. De toezichthouders vragen bij voorkeur een elektronische kopie.

De verkregen inlichtingen moeten de toezichtcommissie in staat stellen om verdere acties te ondernemen, bijvoorbeeld een aanbeveling te doen aan de verantwoordelijke. Op die manier beschikt de toezichtcommissie ook over actiemiddelen om, in voorkomend geval, de verantwoordelijken ertoe aan te zetten haar aanbevelingen en opgelegde voorwaarden ook daadwerkelijk na te leven.

Wanneer de leden van de toezichtcommissie en de leden van het secretariaat van de toezichtcommissie toezichtbevoegdheden uitoefenen, moeten zij zich vooraf legitimeren. In de tweede paragraaf van artikel 12/3 worden de vereisten inzake de vorm, het uitreiken en het tonen van een legitimatiekaart bepaald.

Artikel 6

De decreetgever is bevoegd om de schending van de normen die hij vaststelt, strafbaar te stellen en de overeenstemmende straffen te bepalen (artikel 11, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen). Artikel 12/4 legt de strafsancties vast voor de weigering om mee te werken aan de uitoefening van het in artikel 12/3 bedoelde toezicht.

Artikel 7

Artikel 12/5 verplicht de Vlaamse toezichtcommissie om misdrijven of wanbedrijven met betrekking tot de persoonlijke levenssfeer die zij bij de uitoefening van haar toezicht- en handhavingstaken zou vaststellen, aan de privacycommissie mee te delen. Wat de strafrechtelijke vervolging van schendingen van de Privacywet betreft, beschikt de privacycommissie immers over bijzondere bevoegdheden. Zo genieten de leden van de privacycommissie de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, hetgeen onder meer impliceert dat zij bevoegd zijn om huiszoeken te doen. Bovendien is de voorzitter van de privacycommissie ambtshalve bevoegd om ieder geschil aangaande de toepassing van de Privacywet en haar uitvoeringsmaatregelen aan de rechtbank van eerste aanleg voor te leggen. De meldingsplicht zoals bepaald in artikel 12/5, laat uiteraard de algemene verplichting van aangifte zoals bepaald in artikel 29, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, onverlet.

Jan PEUMANS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 11, §1, van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“De toezichtcommissie oefent toezicht uit op en handhaaft de naleving van de machtigingsplicht waaraan de elektronische mededelingen van persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 8, onderworpen zijn.”.

Art. 3. In hoofdstuk III, afdeling II, van hetzelfde decreet wordt een artikel 12/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/1. Wanneer een elektronische mededeling van persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 8, aanleiding geeft tot een schending van de persoonlijke levenssfeer, kan de toezichtcommissie met het oog op de stopzetting van de schending de volgende beveiligingsmaatregelen opleggen:

- 1° de stopzetting of uitvoering van werkzaamheden, handelingen of activiteiten, ogenblikkelijk of binnen een bepaalde termijn;
- 2° het verbod op het gebruik van gebouwen, installaties, machines, toestellen, en alles wat zich daarin of daarop bevindt.

Vooraleer een maatregel op te leggen, verzoekt de toezichtcommissie de persoon of personen die verantwoordelijk zijn voor de elektronische mededeling van persoonsgegevens, om een einde te maken aan de onregelmatigheid. Wanneer binnen de opgelegde termijn geen gevolg gegeven wordt aan dat verzoek, legt de toezichtcommissie de gepaste maatregel op.

Een voorafgaand verzoek tot het herstellen van een onregelmatigheid is niet nodig wanneer dat de voorgenomen maatregel ondoelmatig zou maken.”.

Art. 4. In hoofdstuk III, afdeling II, van hetzelfde decreet wordt een artikel 12/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/2. De toezichtcommissie kan de aanpassing, opschorting of stopzetting bevelen van de elektronische mededeling van persoonsgegevens waarvoor op grond van dit decreet een machtiging moet worden verleend, en die zonder machtiging gedaan wordt of die niet conform de voorwaarden of de termen van een machtiging uitgevoerd wordt.

Vooraleer de aanpassing, de opschorting of de stopzetting van de mededeling te bevelen, verzoekt de toezichtcommissie de persoon of personen die verantwoordelijk zijn voor de elektronische mededeling van persoonsgegevens, om een einde te maken aan de onregelmatigheid. Wanneer binnen de opgelegde termijn geen gevolg gegeven wordt aan dat verzoek, legt de toezichtcommissie de gepaste maatregel op.

De aanpassing, opschorting of stopzetting van de mededeling kan evenwel uitzonderlijk onmiddellijk bevolen worden indien iedere verdere vertraging of ieder verder uitstel in ernstige mate de bescherming van de persoonlijke levenssfeer schendt.”.

Art. 5. In hoofdstuk III, afdeling II, van hetzelfde decreet wordt een artikel 12/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/3. §1. De toezichtcommissie kan een of meer van haar leden of een of meer van de leden van het secretariaat belasten met de uitvoering van een onderzoek ter plaatse. Deze personen beschikken over de volgende toezichtbevoegdheden:

- 1° ondersteuning vragen van personen die de toezichtcommissie daartoe heeft aangewezen op grond van hun deskundigheid;
- 2° de overhandiging eisen van elk document of elke informatiedrager die voor hen bij hun onderzoek van nut kan zijn;
- 3° de overhandiging eisen van de gegevens die op grond van artikel 17, §3, van de Privacywet in een aangifte moeten worden opgenomen, de oorsprong van de persoonsgegevens, de gekozen automatiseringstechniek en de vastgestelde beveiligingsmaatregelen;
- 4° tijdens de normale openingsuren van de diensten toegang eisen, zonder voorafgaande kennisgeving, tot alle plaatsen, uitgezonderd de woning, waarvan de toezichtcommissie redelijkerwijze kan vermoeden dat er werkzaamheden worden verricht die in verband staan met de toepassing van de bepalingen van dit hoofdstuk;
- 5° kopieën maken van de gegevens, vermeld in 2° en 3°, of zich die kopieën kosteloos laten verstrekken door de houder van de stukken. Voor zover mogelijk wordt een elektronische kopie gemaakt van de gewenste gegevens;
- 6° zich de toegang doen verschaffen tot de informatiedragers, vermeld in punt 2°, die vanuit de plaatsen, bedoeld in punt 4°, toegankelijk zijn via een informaticasysteem of via elk ander elektronisch apparaat.

§2. Bij de uitoefening van hun opdrachten tonen de in het eerste lid aangewezen personen hun legitimatiekaart. De voorzitter van de toezichtcommissie reikt de legitimatiekaart uit. De legitimatiekaart is maximaal tien jaar geldig.

De legitimatiekaart vertoont de volgende kenmerken:

- 1° de legitimatiekaart is 85 mm breed en 54 mm hoog;
- 2° de legitimatiekaart is een plastic kaart met afgeronde hoeken.

De legitimatiekaart bevat ten minste de volgende vermeldingen:

- 1° op de voorzijde:
 - a) het opschrift “legitimatiekaart”;
 - b) het logo van de toezichtcommissie;
 - c) links: een pasfoto van de houder met een minimumgrootte van 20 mm op 30 mm;
 - d) rechts: de identificatiegegevens van de houder (voornaam, achternaam, functie en entiteit, raad of instelling);
 - e) in voorkomend geval de vermelding dat de politiediensten verzocht kunnen worden de houder van de kaart hulp en bescherming te bieden bij het uitoefenen van zijn bevoegdheid;
- 2° op de achterzijde:
 - a) “Toezichthouder op” en de verwijzing naar de reglementering waarbij de houder belast wordt met de inspectie- of controlebevoegdheid;
 - b) “Deze kaart is geldig tot:” en de vervaldatum;
 - c) de handtekening, de voornaam, de achternaam en de functie van de voorzitter, de naam van de toezichtcommissie.”.

Art. 6. In hoofdstuk III, afdeling II, van hetzelfde decreet wordt een artikel 12/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/4. Hij die weigert zijn medewerking te verlenen aan de uitoefening van de in artikel 12/3 vermelde toezichtbevoegdheden, wordt gestraft met een gevangenisstraf van zes

maanden tot een jaar en met een geldboete van zesentwintig euro tot twintigduizend euro of met een van die straffen alleen.”.

Art. 7. In hoofdstuk III, afdeling II, van hetzelfde decreet wordt een artikel 12/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/5. Onverminderd artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering, geven de leden van de toezichtcommissie en van het secretariaat die belast zijn met de uitvoering van een onderzoek ter plaatse en die bij de uitvoering daarvan kennis krijgen van een misdrijf met betrekking tot de persoonlijke levenssfeer, bericht daarvan aan de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.”.

Jan PEUMANS